

Natura 2000

Gidsencursus De Poelboerderij



Samenstelling: Ron van 't Veer
Van 't Veer & De Boer 2016

Onderwerpen

- Europese natuur in de veenweiden
- Doelen Natura 2000
- Europese parels
- Ontwikkelingen en trends in Laag Holland
- Sleutelfactoren voor biodiversiteit
- Maatregelen in relatie tot Natura 2000

Foto's:

Tom Kisjes, Larry Kef, Jan van der Geld, Wikimedia



Europese Natuur in Laag Holland

Veenweidenatuur

- Typisch Hollands landschap
- Gebied met vele functies en gebruik
 - * door mensenhanden gemaakt
 - * natuurwaarden via beheer en bestaand gebruik



Europese natuur

- Internationaal waardevol: Vogel en Habitatrichtlijn
- Natuurwaarden behouden en ontwikkelen met oog voor bestaand gebruik
- Waarden zijn benoemd en vastgelegd:
 - instandhoudingsdoelstellingen bij wet beschermd
- gebiedeninstrument: bescherming van soorten dmv hun leefgebied: habitattypen en leefgebieden

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>

Beschermde natuur in Nederland: soorten en gebieden in wetgeving en beleid

[Home](#) [Soorten](#) [Gebieden](#) [Natura 2000](#) [Zitmap](#)

[Home](#) [Natura 2000](#) [Natura 2000-gebieden](#) [Gebieden](#)

» Procedure

» **Natura 2000-gebieden**

» Aanwijzingsbesluiten

» Beheerplannen

» **Gebieden**

» **Grotingen**

» Fryslân

» Drenthe

» Flevoland

» Overijssel

» Gelderland

» Utrecht

» Noord-Holland

» Zuid-Holland

» Zeeland

» Noord-Brabant

» Limburg

» Gebieden EZZ

» Ecologische vereisten

» Profielen habitattypen en soorten

» Documenten

» Kwaliteiten en kansenanalyse

» Vergunningen

» Habitattypen

» Effectenindicator

» Routeplanner beschermde natuur

Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder

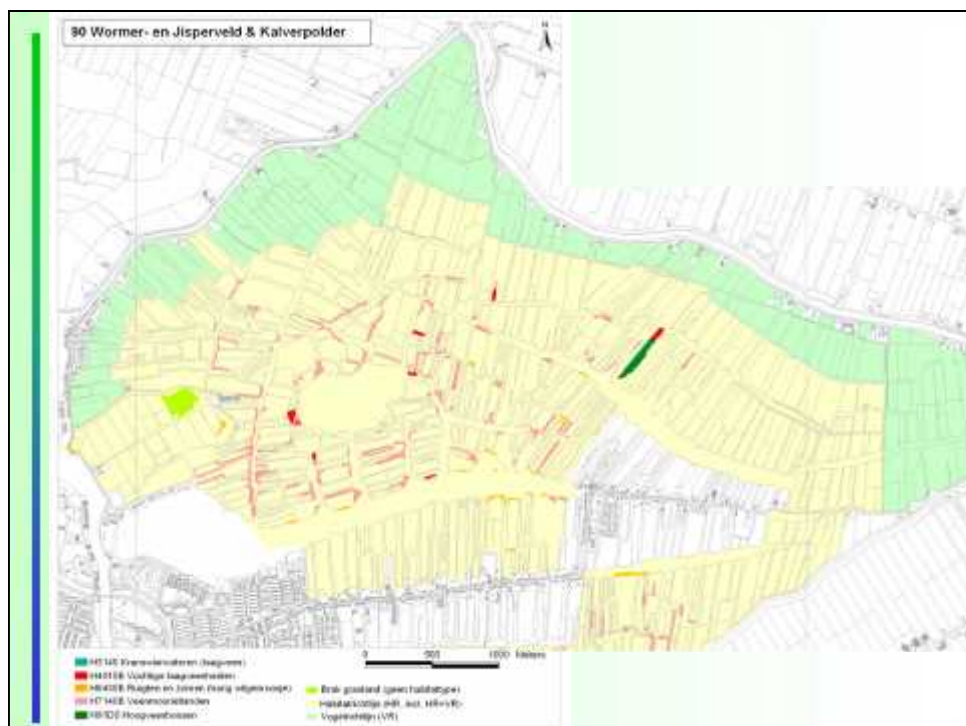
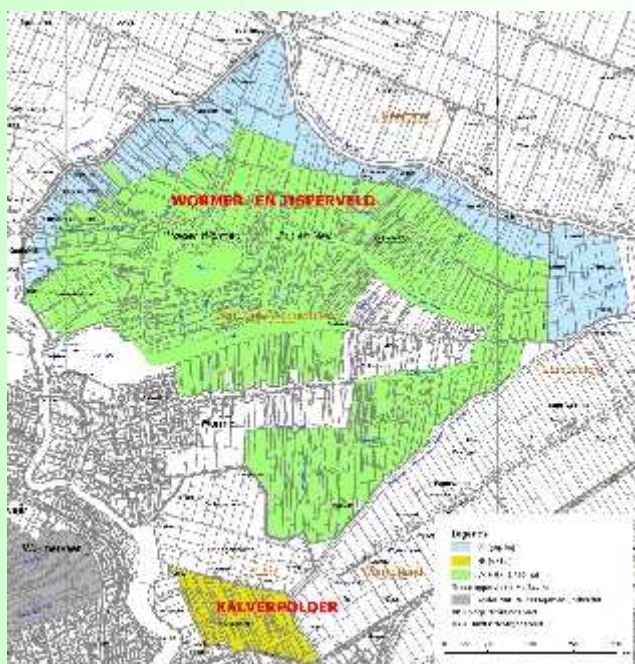
[Introductie](#) [Doelstelling](#) [Documenten](#) [Beheerplan](#) [Ecologische vereisten](#) [Gevolgteld](#)

Het Wormer- en Jisperveld en de Kalverpolder zijn onderdelen van het brakke laagveengebied, dat zich in Noord-Holland heeft gevormd door verlanding onder invloed van brak water in petgaten, netaandbeheer en begrazing hebben bij de ontwikkeling de vegetatiestructuur en de vestiging van vegetatie en fauna nader gestuurd. In het Vogelrichtlijngebied komt een groot areaal weide- en hooiland voor, dat een belangrijke bijdrage levert aan de betekenis als vogelgebied. Zeer belangrijk broedgebied voor broedvogels van natte graslanden (kamphaan) en belangrijk broedgebied voor broedvogels van rietmoerassen (riandamp, rietzanger).

Basisgegevens	
Gebiedsnummer	93
Natura 2000 Landschap	Merén en moerassen
Status	Vogelrichtlijn + Habitatrichtlijn
Site code	NL9902058 (VR) + NL2003054 (HR)
Beschermde natuurmonument	=
Wetland (Wetlands- Conventie)	=
Beheerder	Natuurmonumenten, Staatsbroedbeheer, particulieren
Provincie	Noord-Holland

Zie ook:

- » Gegevens uit de Landelijke Vegetatie Databank



N2000-gebieden: Vogel- en Habitatrichtlijn



Landschapskenmerken

Veenweidelandschap



grasland op
veengrond

Petgatenlandschap



veel water

Europese natuur: veenweidelandschap



Wormer- en Jisperveld



Europese natuur: petgatenlandschap



Oostzanerveld



Doelstellingen Natura 2000

Habitatrichtlijn

- Habitattypen
- Habitatsoorten



Habitattypen

- Kranswierwateren
- Veenmosrietlanden
- Vochtige heiden
- Brakke ruigten en zomen
- Hoogveenbossen

Habitatsoorten

- Noordse woelmuis
- Bittervoorn
- Rivierdonderpad
- Kleine modderkruiper
- Meervleermuis

! Elk gebied heeft eigen doelstellingen

Doelstellingen Natura 2000

Vogelrichtlijn

- Broedvogels
- Trekkende vogels



Broedvogels

- Kemphaan, Watersnip,
- Visdief,
- Roerdomp, Snor
- Rietzanger, Bruine kiekendief

Trekkende vogels

- Grutto,
- Grauwe gans,
- Krakeend, Slobeend,
- Smient, Meerkoet,
- Kievit, Wintertaling,
- Lepelaar,
- Goudplevier

! Elk gebied heeft eigen doelstellingen

Laagveen ecosysteem

Samenhang en diversiteit

Voldoende oppervlak aan habitats (leefgebieden)

Mogelijkheid tot uitwisseling tussen gebieden:
denk aan: vogels, noordse woelmuis, planten

Europese parels



veenweiden



plas-dras graslanden



veenmosrietlanden

Parels: veenweiden



vochtig weidevogelgrasland



grutto



Watersnip



slobeend

Parels: veenweiden



Parels: veenweiden



Parels: petgatenlandschap



H7140B Veenmosrietland



Noordse woelmuis



H6430B Rugien en zomen



H4010B Vochtige heide

Parels: petgatenlandschap



overjarig rietland



Bruine kiekendief



rietzanger



roerdomp

Europese natuur: waar gaan we voor?

Behoud van leefgebieden voor soorten

- broedvogels, trekkende vogels, zoogdieren, vissen

Verschillende successiestadia zijn naast elkaar aanwezig

- ruigten en zomen, trilvenen, veenmosrietlanden, vochtige heiden, hoogveenbossen

Herstel van mozaïek aan verlandingsstadia

- verlanding van water tot bos

Water met voldoende kwaliteit



sloten en plassen



bittervoorn



meervleermuis



waterplanten: kranswieren

Successiestadia naast elkaar



Voldoende leefgebied voor de soorten



Alle successiestadia aanwezig



ook hoogveenbossen: zonering nodig tav weidevogels en bos

Ontwikkelingen en trends

Niet alle soorten doen het goed

Succes hangt af van de geschiktheid van het leefgebied



Gunstige ontwikkelingen

Meer aandacht voor grutto plas-dras

Nieuwe petgaten in het IJperveld

Meer leefgebied Noordse woelmuis



Gunstige ontwikkelingen

HHNK: nieuwe technieken Wormer- en Jisperwater

- baggerophoping afremmen met slibremmers
- bagger gebruiken voor verlandings
- bagger bergen in onderwaterdepots



onderwaterdepots



slibremmers



bagger voor verlandings

Ongunstige ontwikkelingen

Te weinig nat grasland en nat rietland:

kritische vogelsoorten gaan achteruit of verdwijnen



Stikstofneerslag te hoog:

meer verzuring en boomopslag,
waardoor PAS-maatregelen nodig zijn
(Programmatistische Aanpak Stikstof)



Waterkwaliteit onvoldoende tot slecht:

water is te voedselrijk en te troebel
weinig variatie in het peil

Maatregelen als gevolg van N2000

Welke typen maatregelen gaan er gebeuren?

Beheer:

maaaien, opslag verwijderen

Inrichting:

plaggen, nieuwe petgaten, nieuw leefgebied rietvogels,
plas-dras voor grutto, kemphaan en watersnip

Water:

bevordering betere waterkwaliteit

Beheer: opslag verwijderen

Stikstofneerslag

leidt tot meer opslag
van bomen en struiken



Inrichting: plaggen en petgaten graven



Verjonging: petgaten gaven



Plaggen rietlanden met stikstofproblemen

Inrichting: nat leefgebied voor rietvogels



sloten en petgaten met nat rietland



snor



roerdomp

Inrichting: nat leefgebied kemphaan en watersnip



realiseren nat hooiland & plas-dras mozaiek



watersnip



kemphaan

Indien haalbaar en betaalbaar: Verbetering waterkwaliteit

Kleine delen van het gebied optimaliseren tav. peil en kwaliteit (isoleren)

Onderzoeken hoe kwaliteit verder bevorderd kan worden in het hele gebied

- minder nadeel van bemesting
- minder schouwen van rietkragen
- minder invloed maaisel schouw (opruimen)



kansen voor heide en veenmosrietland



kansen voor waterplanten en kranswieren